

Povodom 157 godina od rođenja Nikole Tesle Savez inovatora RS svečano će obilježiti godišnjicu rođenja Nikole Tesle u Bijeljini 9. jula, i Banjoj Luci 10. jula 2013. godine.

Udruženje inovatora regije Bijeljina u saradnji sa JU Centrom za kulturu "Semberija" i Udruženjem "Teslijanum" organizovaće u Gradskoj galeriji izložbu eksponata - radova učenika škola i članova Udruženja. Otvaranje izložbe predviđeno je za 9 jula 2013 u 20.00, a izložba će trajati do 17 jula 2013. godine.

Udruženje inovatora Grada Banja Luka u saradnji sa Elektrokrajinom Banja Luka obilježavanje će obaviti 10 jula 2013. godine polaganjem cvijeća kod biste Nikole Tesle, paljenjem svijeće u Hramu Hrista Spasitelja i druženjem u prostorijama Saveza inovatora RS.

Poseban prilog posvećen za Dane Nikole Tesle u Republici Srpskoj je postavka na sajtu Saveza naučno-stručnog članka **"PATENTI NIKOLE TESLE"**, autorice dr Snežane Šarboh iz Beograda. Dr Snežana Šarboh je i autorica knjige koja je izdata pod istim nazivom.

PATENTI NIKOLE TESLE dr Snežana Šarboh

Mada je proteklo više od šezdeset godina od smrti Nikole Tesle u Njujorku 7. januara 1943. godine, njegov život i delo još uvek privlače znatnu pažnju i predmet su brojnih istraživanja koja su rezultirala obimnom literaturom koja se bavi njihovim različitim aspektima. Uprkos tome, izuzetno mali broj radova se odnosi na Teslinu aktivnost na zaštiti njegovih pronalazaka i uopšte na njegovu delatnost povezanu sa oblašću industrijske svojine.

Jedan od radova koji se ipak bave ovim pitanjem je "Katalog Teslinih patenata" [5]. U ovoj publikaciji objavljene su lista patenata koje je Tesla dobio u Sjedinjenim Američkim Državama, kao i lista patenata koje je dobio u drugim zemljama, a koje su sastavili Radmila Dugić i Branimir Jovanović. U uvodnom tekstu pod nazivom "Patenti Nikole Tesle" prof. dr. Aleksandra Marinčića navodi se da je ukupan broj patenata koji su Tesli izdati u SAD prema evidenciji Muzeja Nikole Tesle 112, pri čemu se takođe napominje da je u pomenutoj listi sadržan i patent br. 613,819 odobren za pronalazak pod nazivom "Filings tube", uprkos tome što nisu postojali pouzdani podaci da je izdat Tesli.

U toku 1992. i 1993. godine u Muzeju Nikole Tesle boravila je grupa stručnjaka - patentnih inženjera tadašnjeg Saveznog zavoda za patente koja je imala zadatak da prouči i analizira arhivski materijal koji se tamo čuva i da na bazi toga sastavi spisak svih Teslinih patenata, kao i da utvrdi da li je bilo njegovih prijava patenata koje su bile podnete, a za koje nisu odobreni patent, te da ispita da li je bilo pripremljenih prijava patenata koje nisu nikada ni bile podnete. Višemesečni rad grupe koju su sačinjavali dr Ivan Župunski, dr Snežana Šarboh, mr Bogdan Todorov, Ljiljana Kovačević, Jovan Perić i Slobodan Stojković rezultirao je obimnim materijalom, ali sticajem okolnosti on nije bio sistematizovan, niti publikovan.

Imajući u vidu značaj sprovedenog istraživanja, jer su Teslinu zaostavštinu po prvi put analizirali naši eksperti iz oblasti industrijske svojine, kao i neophodnost formiranja potpune i tačne liste Teslinih patenata, prihvatila sam se zadatka da kao jedan od onih koji su bili

neposredni učesnici ovog istraživanja prikupljeni materijal obradim i dobijene rezultate učinim dostupnim stručnoj, a i široj javnosti. Na taj način je prvo nastala sledeća lista koja sadrži Tesline patente koji su bili registrovani u SAD.

Tabela 1: Lista Teslinih patenata koji su bili registrovani u SAD

broj podnošenja prijava patenta prijava patenta registracije patenta regist. patenta	red.	naziv pronalaska	1	datum	
		broj			
		izmene u toku postupka podnosa	datumi patenta		
		broj			
	vrsta	datum			
izmene		broj			
izmene					
izmene					
1.		Electric-Arc Lamp	30.03.1885.		160,574
2.		Commutator for Dynamo-Electric Machines	06.05.1885.		164,534
3.		Regulator for Dynamo-Electric Machines	18.05.1885.		165,793
4.		Regulator for Dynamo-Electric Machines	01.06.1885.		167,136

5.	Electric-Arc Lamp	13.07.1885.	171,416
6.	Dynamo-Electric Machine	14.01.1886.	188,538/ 188,54
7.	Regulator for Dynamo-Electric Machines	14.01.1886.	188,539
8.	Thermo-Magnetic Motor	30.03.1886.	197,115
9.	Commutator for Dynamo-Electric Machines	30.04.1887.	236,711
10.	Pyromagneto-Electric Generator	26.05.1887.	239,481
11.	Electro-Magnetic Motor	12.10.1887.	252,132

12.	Electrical Transmission of Power	29.10.1887.	252,132
13.	Electro-Magnetic Motor	30.11.1887.	256,561
14.	Electro-Magnetic Motor	30.11.1887.	256,562
15.	Electrical Transmission of Power	30.11.1887.	256,562
16.	System of Electrical Distribution	20.12.1887.	258,787
17.	Method of Converting and Distributing Electric Currents	23.12.1887.	258,787

18.	System of Electrical Distribution	10.04.1888.	270,187
16.	Dynamo-Electric Machine	23.04.1888.	271,626
20.	Regulator for Alternate-Current Motors	24.04.1888.	271,682
21.	Dynamo-Electric Machine	28.04.1888.	272,153
22.	System of Electrical Transmission of Power	15.05.1888.	273,992
23.	Alternating Motor	15.05.1888.	273,993
24.	Electrical Transmission of Power	15.05.1888.	273,993

25.	Dynamo-Electric Machine of 1/25	1.05.1888.	273,994
26.	Electro-Magnetic Motor	20.10.1888.	288,677
27.	Electrical Transmission of Power	08.12.1888.	293,051
28.	System of Electrical Power Transmission	08.12.1888.	293,052
29.	Electro-Magnetic Motor	08.01.1889.	295,745
30.	Method of Operating Electro-Magnetic Motors	14.02.1889.	300,220

31.	Method of Electrical Power Transmission	14.03.1889.	303,251
32.	Dynamo-Electric Machine	23.03.1889.	304,498
33.	Electro-Magnetic Motor	06.04.1889.	306,165
34.	Electro-Magnetic Motor	20.05.1889.	311,413
35.	Method of Operating Electro-Magnetic Motors	20.05.1889.	311,414
36.	Electro-Magnetic Motor	20.05.1889.	311,415
37.	Electro-Magnetic Motor	20.05.1889.	311,416

38.	Electro-Magnetic Motor	20.05.1889.	311,417
39.	Electric Motor	20.05.1889.	311,418
40.	Electro-Magnetic Motor	20.05.1889.	311,419
41.	Electro-Magnetic Motor	20.05.1889.	311,420
42.	Method of Obtaining Direct Currents	12.06.1889.	314,069
43.	Armature for Electric Machine	20.06.1889.	315,937

44.	Alternating-Current Electro-Magnetic Motor	26.03.1890.	345,388
45.	Alternating-Current Motor	26.03.1890.	345,389
46.	Electrical Transformer or Inductor Device	26.03.1890.	345,390
47.	Electro-Magnetic Motor	04.04.1890.	346,603
48.	Method of Operating Arc Lamps	01.10.1890.	366,734
49.	Alternating-Electric-Current Generator	15.11.1890.	371,554
50.	Electro-Magnetic Motor	27.01.1891.	379,251

51.	Method of and Apparatus for Electrical Conversion and Distribution	04.02.1891.	380,182
52.	Electrical Meter	27.03.1891.	386,666
53.	System of Electric Lighting	26.04.1891.	390,414
54.	Electric Incandescent Lamp	14.05.1891.	392,669
55.	Electro-Magnetic Motor	13.07.1891.	399,312
56.	Electrical Condenser	01.08.1891.	401,356
57.	Incandescent Electric Light	02.01.1892.	416,772

58.	Electrical Conductor	02.01.1892.	416,773
59.	Electric Railway Systems	02.01.1892.	416,774
60.	Coil for Electro-Magnets	07.07.1893.	479,804
61.	Means for Generating Electric Currents	02.08.1893.	482,194
62.	Electric Generator	19.08.1893.	483,562
63.	Reciprocating Engine	19.08.1893.	483,563

64.	Electrical Meter	15.12.1893.	493,739
65.	Steam Engine	29.12.1893.	495,079
66.	Apparatus for Producing Electrical Currents of High Frequency and Potential	22.04.1896.	1588,584
67.	Apparatus for Producing Oscillations	17.06.1896.	595,927
68.	Electrical Condenser	17.06.1896.	595,928
69.	Method of Regulating Apparatus for Producing Currents of High Frequency	20.06.1896.	596,262
70.	Method of and Apparatus for Producing Currents of High Frequency	06.07.1896.	598,100

71.	Apparatus for Producing Electrical Currents of High Frequency	09.07.1896	598,552
72.	Apparatus for Producing Electrical Currents of High Frequency	03.09.1896	604,723
73.	Apparatus for Producing Currents of High Frequency	19.10.1896	609,292
74.	Manufacture of Electrical Condensers.Coils etc.	05.10.1896	611,126
75.	Electrical Igniter for Gas-Engines.	17.02.1897.	623,832
76.	Electrical Transformer	20.03.1897.	628,453

77.	Electric-Circuit Controller	03.06.1897.	639,227
78.	System of Transmission of Electrical Energy	02.09.1897.	650,343
79.	Apparatus for Transmission of Electrical Energy	02.09.1897.	650,343
80.	Electrical-Circuit Controller	02.12.1897.	660,518
81.	Electrical-Circuit Controller	10.12.1897.	661,403
82.	Electrical-Circuit Controller	28.02.1898.	671,897
83.	Electric-Circuit Controller	12.03.1898.	673,558

84.	Electric-Circuit Controller	12.03.1898.	673,559
85.	Electric-Circuit Controller	12.03.1898.	673,560
86.	Electric-Circuit Controller	19.04.1898.	678,127
87.	Method of and Apparatus for Controlling the Mechanism of Moving Vessels	01.07.1898.	684,904
88.	Method of Intensifying and Utilizing Effects Transmitted Through Natural Forces	24.06.1899.	721,799
89.	Apparatus for Utilizing Effects Transmitted from a Distance	24.06.1899.	721,799

OBNOVLjENA 90.	29.05.1901. Method of Utilizing Effects Transmitted through the Natural Media	62,317 01.08.1899.	725,749
91.	Apparatus for Utilizing Effects Transmitted through Natural Media	01.08.1899.	725,749
OBNOVLjENA 92.	Means for Increasing the Intensity of Electrical Oscillations	29.05.1901.	0501
93.	Art of Transmitting Electrical Energy through the Natural Media	16.05.1900.	112,034
94.	Methods of Insulating Electrical Conductors	15.06.1900.	20,405
95.	System of Signaling	16.07.1900.	23,847
96.	Method of Signaling	16.07.1900.	23,847

97.	Method of Insulating Electric Conductors	21.08.1900.	655,838
98.	Apparatus for Utilization of Radiant Energy	21.08.1901.	52,153
99.	Method of Utilizing Radiant Energy	21.08.1901.	52,154
100.	Apparatus for Transmitting Electric Energy	21.08.1902.	90,245
101.	Fluid Propulsion	21.10.1909.	523,832
102.	Turbine	21.10.1909.	523,832

103.	Fountain	28.10.1913.	797,718
104.	Speed-Indicator	29.05.1914.	841,726
105.	Valvular Conduit	21.02.1916.	79,703
106.	Lightning Protector	06.05.1916.	95,830
107.	Flow Meter	18.12.1916.	137,688
108.	Frequency Meter	18.12.1916.	137,689
109.	Ship's Log	18.12.1916.	137,690

110.	Speed-Indicator	18.12.1916.	137,691
111.	Method of Aerial Transportation	09.09.1921.	499,519
112.	Apparatus for Aerial Transportation	04.10.1927.	223,915

Napomene:

- 1 U slučajevima u kojima se naziv pronalaska u prijavi patenta i u registrovanom
- 2 Za izdvojene prijave patenata su kao datum podnošenja i broj prijave navedeni
- 3 U slučajevima kada je postupak po prijavi obustavljen npr. zbog neplaćanja tak
- 4 Ako je nosilac patenta smatrao da opis pronalaska treba korigovati u cilju preciz
- 5 Ako bi došao do usavršavanja pronalaska koji je već zaštitio patentom, nosilac

Kao što se iz prikazane liste vidi, Tesla je imao 112 registrovanih američkih patenata. U ovu listu više

U odnosu na listu publikovanu u "Katalogu Teslinih patenata" izvršene su određene korekcije, u najveć

Navedenoj listi Teslinih američkih patenata je pridodat i podatak o verovatno jedinom žigu koji je Tesla

naziv žiga	datum podnošenja prijave žiga	broj prijave žiga	datum registracije žiga
FACTOR AUCTUS	23.06.1938.	407,826	21.11.1939.

Što se tiče patenata koje je Tesla dobio u drugim zemljama, u pomenutom "Katalogu Teslinih

patenata" je objavljena lista koja sadrži 109 patenata, koji su priznati u 25 različitih zemalja. U tekstu "Patenti Nikole Tesle" u pomenutom "Katalogu Teslinih patenata" prof. dr. Aleksandar Marinčić navodi da na listi patenata koji su Tesli priznati u zemljama izvan SAD "nema patenata iz oblasti elektroenergetike i da se prvi patenti odnose na Teslin varnični oscilator iz godine 1891". Međutim, sa pravom se sumnjalo da publikovana lista nije konačna.

Savezni zavod za patente se obratio Evropskom zavodu za patente sa molbom da mu dostavi kopije Teslinih patenata kojima raspolaže, što je EZP i učinio, čime se došlo do novih podataka. Rad na daljoj dopuni liste koji je nastavljen posle toga bio je baziran isključivo na volonterskom radu pojedinaca iz prvobitno formirane grupe (S. Šarboh i S. Stojković), ali je ipak rezultirao podacima i kompletnim spisima patenata Nikole Tesle koji do sada nisu bili poznati.

Aktuelna lista patenata Nikole Tesle sadrži 183 patenta iz 26 različitih zemalja. Predmet zaštite ovim patentima predstavljaju pronalasci koji su pre toga već bili prijavljeni za zaštitu u SAD ili u Velikoj Britaniji.

Uvidom u ovu listu može se uočiti da među navedenim patentima iz drugih zemalja osim SAD ima i onih koji za predmet imaju pronalaskе iz oblasti elektroenergetike, a za koje su prijave podnete 1891. godine i ranije. Time je definitivno opovrgnuto dosadašnje mišljenje da na listi patenata koji su Tesli priznati u zemljama izvan SAD nema patenata iz oblasti elektroenergetike i da se prvi patenti u njima odnose na Teslin varnični oscilator iz 1891. godine. Na taj način je bačeno potpuno novo svetlo na Teslinu aktivnost na zaštiti njegovih pronalazaka, jer se pokazalo da je ta aktivnost izvan SAD započela znatno ranije nego što se dosada pretpostavljalo (prvi patenti u SAD datiraju iz 1885. godine, a prvi patenti iz drugih zemalja potiču već iz 1886. godine), kao i da je njen obim bio veoma značajan, jer je obuhvatao i veći broj zemalja i više pronalazaka od onoga što je dosada bilo poznato.

Tesla je imao 116 osnovnih patenata, to jest patenata dobijenih na osnovu prve podnete prijave za odgovarajući pronalazak ili grupu pronalazaka, od čega je 109 američkih patenata i 7 britanskih, kojima je zaštitio ukupno 125 svojih različitih pronalazaka. Takođe je utvrđeno da je Tesla imao 179 analognih patenata za svoje osnovne patente ovih patenata (uključujući tu i dopunske i reizdate patente), što znači da je za svoje pronalaskе Tesla dobio ukupno 295 patenata u 26 različitih zemalja sveta.

Sa velikom izvesnošću se može tvrditi da je lista osnovnih Teslinih patenata konačna, kao i lista prolazaka koje je Tesla zaštitio osnovnim patentima. Međutim, sasvim je izvesno da lista Teslinih analognih patenata uvek nije konačna. Da bi se ona kompletirala više nisu dovoljni samo naponi pojedinaca, već je neophodno učešće i odgovarajućih institucija, čime bi se adekvatno odužili ovom neponovljivom velikanu.

Literatura:

[1] "Američki patenti Nikole Tesle", mr Snežana Šarboh, Glasnik intelektualne svojine 4/99.

[2] "Patenti Nikole Tesle registrovani u drugim zemljama osim SAD", mr Snežana Šarboh, Glasnik intelektualne svojine 4/03.

[3] "Dopuna liste patenata Nikole Tesle registrovanih u drugim zemljama osim SAD", mr Snežana Šarboh, Glasnik intelektualne svojine 3/04.

[4] "Delo Nikole Tesle", Slavko Bokšan, izdanje SAN, Beograd, 1950.

[5] "Katalog Teslinih patenata", Muzej Nikole Tesle, Beograd; Savezni zavod za patente, Beograd; Pronalazaštvo, Beograd; Centar za radničko stvaralaštvo, Rijeka, 1987.

[6] Veb sajt Nemačkog zavoda za patente i žigove <http://depatisnet.dpma.de>.

[7] "Nikola Tesla - Lectures, Patents, Articles", Muzej Nikole Tesle, Beograd, 1956.

[8] "Nikola Tesla - patenti", tomovi I-IV, Zavod za učenike i nastavna sredstva, Beograd, 1996.

[9] "Patenti Nikole Tesle – ka konačnoj listi", mr Snežana Šarboh, Muzej Nikole Tesle, Beograd, 2006.